

ADVIES

Voorontwerp van ordonnantie betreffende de goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie en houdende goedkeuring van gewestelijke op begrotingsgebied geldende bepalingen, die aangepast zijn aan sommige bepalingen van vornoemd Akkoord

9 december 2013

Aanvrager	Minister-President Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	3 december 2013
Aanvraag behandeld door	Raad van Bestuur uitgebreid met de Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	6 december 2013
Advies uitgebracht door de raad van bestuur op	9 december 2013
Opmerkingen	Dringende adviesaanvraag (5 werkdagen)

Inleiding

Het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur (VSCB) in de Economische en Monetaire Unie legt de lidstaten de verplichting op om de bepalingen van artikel 3, § 1 van het verdrag te laten in werking treden in het nationaal recht door middel van bindende en permanente, bij voorkeur grondwettelijke, bepalingen of door andere garanties voor de volledige inachtneming en naleving ervan gedurende de nationale begrotingsprocessen. De lidstaten moeten op nationaal niveau ook een correctiemechanisme invoeren, voor het geval er zich significante afwijkingen van de middellange-termijndoelstelling of van het aanpassingstraject voordoen, zodat deze afwijkingen binnen een bepaalde termijn kunnen worden aangepast.

Het voorliggend voorontwerp van ordonnantie beoogt de instemming met het Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 gesloten tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies houdende uitvoering van artikel 3, § 1 van het VSCB en tot goedkeuring van op begrotingsgebied geldende gewestelijke bepalingen, die aangepast zijn aan sommige bepalingen van voornoemd akkoord.

Wanneer het voornoemde correctiemechanisme in werking treedt, legt het voorontwerp van ordonnantie de Regering de verplichting op om een ontwerp van correctieplan op te stellen en aan het Parlement voor te leggen.

Voor elk ontwerp van correctieplan dat aan het Parlement wordt voorgelegd, wordt een ex ante evaluatie uitgevoerd door het BISA van de sociale, milieugerelateerde en economische effecten en wordt de ESRBHG om een voorafgaand advies gevraagd. Het ontwerp van correctieplan, de ex ante evaluatie en het advies van de ESRBHG worden aan het Parlement overgemaakt, samen met het ontwerp van aanpassing van de begroting.

Nadat het correctieplan is uitgevoerd, zal het BISA een ex post evaluatie uitvoeren van de effecten ervan op de doelstellingen van de EU-2020 strategie. Deze evaluatie zal worden meegedeeld aan de ESRBHG en het Parlement.

Bovendien zal het BISA tegen uiterlijk 31 december 2017 een algehele evaluatie uitvoeren van de toepassing van het VSCB, en dit na voorafgaand advies van de ESRBHG. De evaluatie zal worden meegedeeld aan de ESRBHG en het Parlement. Deze laatste ontvangt tevens het voorafgaand advies van de ESRBHG.

Advies

De representatieve werknemersorganisaties verwijzen eerst en vooral naar hun algemene beschouwingen in het kader van het advies dat op 6 mei 2013 werd uitgebracht door de Raad¹. *Zij bevestigen op alle punten deze algemene beschouwingen :*

¹ Advies van de ESRBHG van 6 mei 2013 betreffende het voorontwerp van ordonnantie houdende instemming met het **Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie** tussen het Koninkrijk België, de Republiek Bulgarije, het Koninkrijk Denemarken, de Bondsrepubliek Duitsland, de Republiek Estland, Ierland, de Helleense Republiek, het Koninkrijk Spanje, de Franse Republiek, de Italiaanse Republiek, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, het Groothertogdom Luxemburg, Hongarije, Malta, het Koninkrijk der Nederlanden, de Republiek Oostenrijk, de Republiek Polen, de Portugese Republiek, Roemenië, de Republiek Slovenië, de Slowaakse Republiek, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden, ondertekend in Brussel op 2 maart 2012.

- **Omdat ze van oordeel zijn** dat indien de Lidstaten opnieuw willen komen tot gezonde overheidsfinanciën, dit moet gebeuren door een duurzame heropleving, een rechtvaardige fiscaliteit (met name met de invoering van een belasting op financiële transacties), een versterking van de fraudebestrijding, de invoering van euro-obligaties, een versterkte controle van de financiële sector en een actievere rol voor de Europese Centrale Bank ;
- **omdat zijn van oordeel zijn** dat het begrotingspact elk groeipotentieel in de kiem smooft want het is uitsluitend gebaseerd op een lineair bezuinigingsbeleid ;

hebben **de representatieve werknemersorganisaties** aan de Brusselse parlementsleden gevraagd om het VSCB niet te bekrachtigen, want het brengt het Gewest, België en de hele Europese Unie enkel bezuinigingen, recessie, sociale achteruitgang en een explosie van de werkloosheid.

De representatieve werknemersorganisaties doen bovendien opmerken dat de kritiek op het streng Europees begrotingsbeleid werd en nog steeds wordt gedeeld door befaamde economen, zoals Paul De Grauwe of Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz, en dat het Egmontinstituut, het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen streng hebben gewaarschuwd voor te strikte budgettaire regels.

Zij doen opmerken dat de uiteindelijke beslissing voor meer strikte Europese begrotingsregels (van -1,0 % tot -0,5 % structureel deficit), evenals de onderhandelingen over het VSCB zelf, hebben plaatsgevonden tijdens een paniekmoment, op het hoogtepunt van de financiële crisis, en onder unilaterale druk van Duitsland.

Zij geven aan dat de hoeksteen van het Europees begrotingsbeleid niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een doorgedreven en weloverwogen voorafgaandelijk academisch debat, op basis van gevalideerde economische modellen. Het VSCB heeft het voorwerp uitgemaakt van een diplomatieke strijd tussen de economisch sterkste Lidstaat en de andere ledenlanden van de Eurozone.

De representatieve werknemersorganisaties eisen een evenwichtig Europees begrotingsbeleid dat groei en welvaart brengt en geen beleid dat is gebaseerd op de dogma's van een enkele Lidstaat waarvan het economisch model duidelijk ernstige gebreken vertoont.

De representatieve werknemersorganisaties stellen vandaag vast dat het voorontwerp van ordonnantie dat in eerste lezing werd aangenomen door de Brusselse regering² een aantal antwoorden (of pogingen tot antwoorden) biedt op de vragen die hun beschouwingen van 6 mei 2013 hadden opgeroepen.

Zo moet volgens de Regering de toepassing van het *Begrotingsverdrag* absoluut geschieden :

- op een coherente manier met *andere* Europese transversale doelstellingen die zijn ingeschreven in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ;
- verenigbaar zijn met de elementen die de toepassing ervan *beperken* en *bepalen* ;
- zich inschrijven in een bijkomende convergentie met een reeks *economische, sociale en milieudoelstellingen*.

² Voorontwerp van ordonnantie betreffende de goedkeuring van het **Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies** betreffende de uitvoering van artikel 3, §1 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie en houdende goedkeuring van gewestelijke op begrotingsgebied geldende bepalingen, die aangepast zijn aan sommige bepalingen van voornoemd Akkoord.

Ter herinnering, **de representatieve werknemersorganisaties** hadden drie belangrijke grieven geformuleerd :

1. **« Het VSCB is een stagnatiepact want het maakt elke inspanning voor een ondersteuning van de groei door productieve investeringen gefinancierd met schulden onmogelijk, en biedt dan ook geen enkel perspectief om de massale werkloosheid in Europa aan te pakken »**

- Het voorontwerp van ordonnantie wil de mogelijkheid behouden om contra-cyclische overheidsinvesteringen op te nemen in de ontwerpen van begrotingsplannen ;
- De Regering verklaart dat zij wil :
 - waken over de nakoming van de verbintenissen aangaande op economisch, sociaal en milieuvlak, en dat zij aan deze doelstellingen een gelijkwaardige kracht wil geven ;
 - een doelstelling voor een gerichte wederontplooiing van de economie bereiken ;
 - naar aanleiding van het aannemen van een correctieplan, de opdrachten van openbare dienstverlening behouden, evenals een toereikende capaciteit voor contra-cyclische overheidsinvesteringen in de mechanismen die de duurzame ontwikkeling bevorderen ;
 - de bevoegdheid van het Gewest verdedigen om niet-economische diensten van algemeen belang te leveren, laten uitvoeren en organiseren.
- Evenwel, naast de « goede voornemens » (het behoud van een evenwichtig sociaaleconomisch beleid) is er nog steeds het uiterst strakke keurslijf van de begrotingsnormen : tegelijkertijd (proberen om) zich het recht toe te eigenen om de nodige beleidsmarges te voorzien en het Europees budgettair keurslijf goedkeuren vormen voor **de representatieve werknemersorganisaties** twee tegenstrijdige beslissingen.

2. **« Het VSCB leidt tot een institutionalisering van een draconisch bezuinigingsbeleid door de begrotingsdiscipline in te schrijven in de wetgeving van de Lidstaten. Het nieuwe verdrag zal elk redelijk begrotingsdeficit, dat het percentage van de schuld / BBP niet verhoogt, onmogelijk maken. Het vormt bijgevolg een rechtstreekse bedreiging voor de Sociale Staat die is uitgebouwd na de Tweede Wereldoorlog want het zet aan tot een oefening van permanente besparingen waardoor de druk op de sociale uitgaven zal toenemen »**

- De Regering verklaart dat zij er geenszins van afziet om de doelstellingen van gelijkheid, sociale inclusie, duurzame ontwikkeling, bescherming van de DAEB en de NEDAB, en inzake de sociale bescherming en de bescherming van de werkgelegenheid te bereiken, met name door de definitie van de uitzonderlijke omstandigheden³ die het Gewest toelaten om af te wijken van zijn begrotingsdoelstelling op middellange termijn of van zijn bezuinigingstraject dat leidt naar deze doelstelling.
- Naar aanleiding van het aannemen van een correctieplan wil zij :
 - inspanningen doen op het vlak van de *ontvangsten* (en niet enkel inzake *uitgaven*), evenals wat betreft een mogelijke immunisatie van sommige uitgaven ;

³ « ongewone feiten onafhankelijk van de wil van het Gewest en met aanzienlijke gevolgen voor de financiële situatie van de openbare besturen of periodes van zware economische recessie ».

- overgaan tot een analyse ex ante en ex post van de impact van dit plan wat betreft de naleving van de sociale en milieudoelstellingen, van zijn herverdelende impact (met name op basis van de Gini-coëfficiënt) en van de impact ervan op het vlak van de gelijkheid man-vrouw.
- **De representatieve werknemersorganisaties** zijn van mening dat deze pogingen om te ontsnappen aan het budgettaire keurslijf in aanmerking moeten worden genomen. Deze lopen evenwel het gevaar om te botsen met de beperkingen van dit carcan : zodra de norm aanvaard zal zijn, zal de Europese Commissie hoe dan ook eisen dat deze wordt nagekomen...

3. « Dit pact is antidemocratisch : het vormt immers een uiting van wantrouwen ten opzichte van de nationale regeringen en nationale parlementaire meerderheden die democratisch zijn verkozen. Het ontnemt hen een van hun meest belangrijke bevoegdheden, namelijk het vermogen om een begrotingsbeleid uit te stippelen dat rekening houdt met de economische conjunctuur. Dit begrotingspact wordt bovendien gebruikt als middel om de systemen van collectieve werkrelaties te verzwakken »

- De Regering verklaart dat zij het Parlement zal betrekken bij de gewone budgettaire procedures, maar tevens bij het aannemen van een eventueel correctieplan.
- Zij beweert dat het correctiemechanisme de automatische instelling meebrengt van een aanpassingsprocedure, maar dat dit niet het geval is voor het aannemen van vooruit bepaalde maatregelen, zodat zij ervan uitgaat dat de prerogatieven van het Parlement worden nageleefd.
- Zij verklaart de sociale gesprekspartners te willen betrekken bij de stappen die zij onderneemt. Deze zullen een advies kunnen uitbrengen over het voorstel van een eventueel correctieplan en deelnemen aan de globale evaluaties.

De representatieve werknemersorganisaties stellen vast dat de Regering het belang heeft gemeten van de impasse waartoe de toepassing van het VSCB leidt.

Zij betreuren dat deze bewustwording de Regering er niet toe heeft gebracht om aan de leden van het Parlement voor te stellen om dit Verdrag niet te bekrachtigen.

Zij delen met de Regering de overtuiging dat elke begrotingsmaatregel een reeks fundamentele doelstellingen in acht moet nemen (*op economisch en sociaal vlak en inzake leefmilieu*) waarvan sommige trouwens zijn ingeschreven in het *Verdrag op de werking van de Europese Unie*.

Zij zullen, wat hen betreft, ertoe bijdragen dat deze doelstellingen ook daadwerkelijk in aanmerking worden genomen door de gewestelijke overheden.

De representatieve werknemersorganisaties vragen om tenminste aan de federale regering te vragen om het Planbureau te belasten met een econometrische analyse van de Europese begrotingsnormen, dit teneinde op deze basis een grondig wetenschappelijk debat mogelijk te maken over de gevolgen van het VSCB voor het Europees begrotingsbeleid. Dit zal het Brussels parlement in de mogelijkheid stellen om met kennis van zaken te beslissen of het de bekrachtiging ervan goedkeurt...

Bovendien stelt het **ACV** het volgende voor :

- Het debat over de goedkeuring van het samenwerkingsakkoord te splitsen van de instemming met de ratificatie van het Europees Begrotingspact (VSCB) ;

- Iedere verwijzing naar de begrotingsnormen van het VSCB uit de ontwerp tekst te schrappen en dus enkel te verwijzen naar de begrotingsnormen van het Sixpack.

Het **ACV** is van oordeel dat ons land hiermee beantwoordt aan de vraag van de Europese Commissie om een samenwerkingsakkoord over de toepassing van de Europese begrotingsregels af te sluiten. Het behoort niet tot de prerogatieven van de Commissie om te vragen dat België de regels van een niet geratificeerd Verdrag toepast.

De representatieve werkgevers- en middenstandsorganisaties sluiten zich niet aan bij de voornoemde opmerkingen en dringen er van hun kant op aan dat de Regering toeziet op de snelle afhandeling van de ratificatieprocedure.

De representatieve organisaties van de social-profitsector zijn van hun kant van mening dat :

- gelet op de ondertekening door de Belgische Staat van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (VSCB), de ordonnantie houdende goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 beantwoordt aan deze doelstelling tot samenwerking;
- dat verschillende bepalingen in de ordonnantie een *redelijke en bedachtzame* toepassing mogelijk maken van deze instrumenten. Het gaat er met name om :
 - a. te waken over de naleving van de verbintenissen aangegaan op economisch en sociaal vlak en op het gebied van leefmilieu, en om aan deze doelstellingen een gelijkwaardige kracht te geven;
 - b. de mogelijkheid te behouden om contra-cyclische overheidsinvesteringen op te nemen in de ontwerpen van begrotingsplannen;
 - c. de keuze om in geen enkel opzicht ervan af te zien om de doelstellingen te bereiken inzake gelijkheid, sociale inclusie, duurzame ontwikkeling, bescherming van de DAEB en de NEDAB, en inzake de sociale bescherming en de bescherming van de werkgelegenheid, met name door de definitie van de uitzonderlijke omstandigheden die het Gewest toelaten om af te wijken van zijn begrotingsdoelstelling op middellange termijn of van zijn bezuinigingstraject dat leidt naar deze doelstelling.

*
* *